

WWF Ελλάς:

Σχολιασμός του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας

Μέρος Α - Γενικός σχολιασμός ΕΠΧΣΑΑ-ΑΠΕ

1. Εισαγωγή

Στο παρόν υπόμνημα αποτυπώνονται οι απόψεις της περιβαλλοντικής οργάνωσης WWF Ελλάς επί του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, εφεξής ΕΠΧΣΑΑ-ΑΠΕ.

Η έκδοση του Ειδικού Πλαισίου έρχεται σε μια εξαιρετικά κρίσιμη χρονική περίοδο, ενόψει των μέτρων που πρέπει να ληφθούν στα πλαίσια των δεσμεύσεων της χώρας, όπως απορρέουν από το Πρωτόκολλο του Κιότο και τις νέες ευρωπαϊκές προσπάθειες για μια κοινή ενεργειακή πολιτική. Σε αυτό το πλαίσιο πρέπει, λοιπόν, καταρχήν να συγχαρούμε το Υπουργείο ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε για την πρωτοβουλία αυτή, που έρχεται μετά από πολυετείς καθυστερήσεις και αγκυλώσεις της κρατικής μηχανής και αφού έχει εκδοθεί ένας εξαιρετικά μεγάλος αριθμός αδειών (που δεν προβλέπεται να υπαχθούν στις καινούργιες ρυθμίσεις) [Βλέπε και παρ. 2.6 κατωτέρω].

Η ανάπτυξη των ΑΠΕ αποτελεί μια σημαντική ενέργεια στη μάχη ενάντια στην κλιματική αλλαγή, και για αυτό το λόγο η Ε.Ε. θεωρεί ως προτεραιότητα την περαιτέρω διεύρυνση τους στο ενεργειακό μίγμα. Σε αυτό το πνεύμα, και ως αποτέλεσμα των αποφάσεων του Συμβουλίου της Ευρώπης στις 9 Μαρτίου 2007, το WWF Ελλάς καλεί την Ελληνική Κυβέρνηση να προχωρήσει τάχιστα στην υλοποίηση του δεσμευτικού στόχου για 20% συμμετοχή των ΑΠΕ στη συνολική παραγωγή ενέργειας. Πράγματι, μελέτη του WWF¹ το 2005, έδειξε ότι είναι εφικτή η συμμετοχή των ΑΠΕ κατά 25% στη συνολική κατανάλωση ενέργειας στην Ευρώπη, ως το 2020, μειώνοντας κατά 33% τις εκπομπές CO₂ σε σχέση με το 1990. Με πρόσθετα μέτρα, μάλιστα, είναι δυνατή η αύξηση αυτού του ποσοστού ακόμα και στο 30%.

Πρέπει να τονιστεί παρόλα αυτά ότι από μόνη η ανάπτυξη των ΑΠΕ δεν επαρκεί για την εκπλήρωση των περιβαλλοντικών στόχων που τίθενται για την αντιμετώπιση του φαινομένου του θερμοκηπίου. Η προαγωγή της ενεργειακής αποδοτικότητας, η αναβάθμιση και ο εξορθολογισμός του συστήματος και των υποδομών διανομής, η προώθηση της εξοικονόμησης ενέργειας και της υιοθέτησης των ΑΠΕ σε οικιακό επίπεδο, η βελτίωση των μεταφορών κ.ο.κ. αποτελούν μία σειρά εξίσου σημαντικών και επιβεβλημένων μέτρων η προώθηση των οποίων δε θα πρέπει τελικά να επισκιαστεί από την προώθηση των ΑΠΕ.

Επιπλέον, η ανάγκη ανάπτυξης των ΑΠΕ, αν και είναι επιβεβλημένη, δεν θα πρέπει σε καμιά περίπτωση να έρχεται σε αντινομία με τις υπόλοιπες, θεσμικές κατοχυρωμένες, πολιτικές προστασίας και διατήρησης του φυσικού περιβάλλοντος. Οι μονάδες ΑΠΕ, παρότι συνεισφέρουν καταλυτικά στη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και της παραγωγής αερίων του θερμοκηπίου, μπορούν δυνητικά να προκαλέσουν επιπτώσεις κατά το στάδιο εγκατάστασης και λειτουργίας τους. Σε αυτό το πλαίσιο, η ανάπτυξή τους θα πρέπει να σχεδιαστεί με ιδιαίτερη προσοχή, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η επίτευξη του εθνικού στόχου για αντιμετώπιση των αλλαγών του κλίματος, χωρίς να υποβαθμίζεται η δυνατότητα επίτευξης των άλλων εθνικών στόχων για την προστασία του περιβάλλοντος, τη διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και την επίτευξη τουρισμού υψηλού επιπέδου. Μόνο με την ύπαρξη ξεκάθαρων κανόνων θα υλοποιηθούν οι δεσμεύσεις για αυξημένη συμμετοχή των ΑΠΕ στο ενεργειακό ισοζύγιο της χώρας, με τρόπο που να μην θίγει την ευρύτερη προστασία του περιβάλλοντος και να σέβεται τις στάσεις των τοπικών κοινωνιών.

Προς αυτούς τους στόχους συνεισφέρουν και οι παρακάτω προτάσεις του WWF Ελλάς.

¹ WWF, Target 2020: policies and measures to reduce GHG emissions in the EU

2. Γενική τοποθέτηση επί του περιεχομένου του ΕΠΧΣΑΑ-ΑΠΕ

Το WWF Ελλάς χαιρετίζει το Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τις ΑΠΕ ως ιδιαίτερα θετική εξέλιξη για τον ολοκληρωμένο σχεδιασμό της ανάπτυξης των ΑΠΕ στη χώρα μας. Παρόλα αυτά προκύπτει η ανάγκη να υπογραμμισθούν ορισμένες ενστάσεις και να διατυπωθούν κάποιες συγκεκριμένες προτάσεις για την περαιτέρω βελτίωσή του. Παραθέτουμε αυτές στην συνέχεια:

- 2.1 Πρέπει να επισημανθεί ότι βάσει των άρθρων 7 και 18 του Ν. 2742/1999 ΦΕΚ 207/Α'/07.10.1999 «Χωροταξικός σχεδιασμός και αειφόρος ανάπτυξη & άλλες διατάξεις», μόνο κατά την πρώτη εφαρμογή του νόμου, η κατάρτιση και έγκριση ειδικών πλαισίων χωροταξικού σχεδιασμού χωρεί ανεξάρτητα από την ύπαρξη εγκεκριμένου γενικού πλαισίου χωροταξικού σχεδιασμού και αειφόρου ανάπτυξης. Θυμίζουμε ότι η πρώτη εφαρμογή του νόμου σε ζητήματα χωροταξικού σχεδιασμού πραγματοποιήθηκε το 2001 με την έγκριση του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού για τα σωφρονιστικά καταστήματα. Έκτοτε ακολούθησε η θεσμοθέτηση των Περιφερειακών Πλαισίων, χωρίς όμως ποτέ να προωθηθεί το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης. Παρά το γεγονός ότι πρόκειται για νομοθέτημα εθνικής σημασίας, το WWF Ελλάς θεωρεί ότι το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης θα έπρεπε να έχει προηγηθεί του ΕΠΧΣΑΑ-ΑΠΕ.
- 2.2 Ταυτόχρονα όμως **λείπει από το κείμενο της υποστηρικτικής μελέτης αναφορά στον μηχανισμό με τον οποίο θα εξασφαλιστεί η εναρμόνιση του ΕΠΧΣΑΑ-ΑΠΕ με τα υπόλοιπα υπό διαμόρφωση ΕΠΧΣΑΑ**. Πιο συγκεκριμένα, θεωρούμε απαραίτητο να υπάρξει πρόβλεψη εναρμόνισης με το ΕΠΧΣΑΑ για τη βιομηχανία, έτσι ώστε να προκριθούν ως περιοχές χωροθέτησης εγκαταστάσεων ΑΠΕ περιοχές που χαρακτηρίζονται ως βιομηχανικές ζώνες. Εναρμόνιση επίσης πρέπει να υπάρξει και με το υπό επεξεργασία ΕΠΧΣΑΑ για τον τουρισμό.
- 2.3 Βασικό στοιχείο στο ΕΠΧΣΑΑ-ΑΠΕ αποτελεί η φέρουσα ικανότητα και ο ορισμός της. Παρά το γεγονός ότι ο ορισμός της φέρουσας ικανότητας είναι από τη φύση του εξαιρετικά πολύπλοκος και δύσκολα ποσοτικοποιήσιμος, η αναφορά και μόνο στον όρο είναι μια θετική εξέλιξη στον τρόπο με τον οποίο η Πολιτεία αντιμετωπίζει τη χωροθέτηση έργων. Η φέρουσα ικανότητα, όμως, των περιοχών εγκατάστασης έργων ΑΠΕ, θα πρέπει να καλύπτει και τις υπόλοιπες μορφές ενέργειας π.χ. φ/β, μικρά υδροηλεκτρικά και να μην περιορίζεται μόνο στην αιολική ενέργεια. **Η φέρουσα ικανότητα θα πρέπει να ορίζει τη δυνατότητα διείσδυσης έργων ΑΠΕ σε μια περιοχή -σε όλες τις μορφές- είτε αναφερόμαστε σε αιολικά, είτε σε βιομάζα και μικρά υδροηλεκτρικά.**
- 2.4 Θεωρείται ως **εντελώς άτοπος ο τρόπος με τον οποίο προσδιορίζονται οι περιοχές ΠΑΠ και ΠΑΚ**. Ο χωροταξικός σχεδιασμός των ΑΠΕ είναι πρωτίστως εργαλείο ρύθμισης των εγκαταστάσεων ΑΠΕ, που εκπορεύεται από την ανάγκη για περιβαλλοντική προστασία και κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη. **Είναι αδιανόητο να καθοδηγείται από την καταγραφή του ίδιου 'επενδυτικού ενδιαφέροντος', το οποίο αποτελεί στόχο ρύθμισης από το ΕΠΧΣΑΑ-ΑΠΕ !** Όπως περιγράφουμε παρακάτω, θεωρούμε ότι η προσέγγιση αυτή δεν πρέπει να αναπαράγεται στην υπό διαμόρφωση Κ.Υ.Α.
- 2.5 Αναφορικά με τα κριτήρια κάλυψης εδαφών και οπτικής όχλησης, προτείνουμε καταρχήν να παραμείνουν οι κανόνες ως έχουν, πάντα όμως υπό την αίρεση της συνεχούς εξέτασης επί του πρακτέου των μεγεθών αυτών. Για παράδειγμα δεν είμαστε πεπεισμένοι ότι η τοπολογία του ελληνικού τοπίου παρουσιάζει μεγάλες ομοιότητες με το βελγικό μοντέλο (παράρτημα Β.Υ). **Απαιτείται λοιπόν η εφαρμογή στην πράξη των όσων πρεσβεύει το ΕΠΧΣΑΑ-ΑΠΕ, και η ρητή πρόβλεψη για αναθεώρηση των περιεχομένων του μετά από μια ικανή περίοδο εφαρμογής.**
- 2.6 Σχετικά με την υπό εξέλιξη διαδικασία αδειοδότησης νέων εγκαταστάσεων ΑΠΕ, εκτιμούμε πως για να καταστεί λειτουργικό και όχι εξωπραγματικό το ΕΠΧΣΑΑ-ΑΠΕ, **επιβάλλεται να επανεξεταστούν στη βάση του περιεχομένου του όλες οι εκκρεμότητες άδειες εγκατάστασης**, και συνεπώς να ανασταλεί η διαδικασία έκδοσης πράξεων χωροθέτησης μέχρι την οριστική θεσμοθέτηση του ΕΠΧΣΑΑ-ΑΠΕ, ώστε και αυτές να πληρούν τα κριτήρια που θα θέτει το ΕΠΧΣΑΑ-ΑΠΕ.

3. Γενικός σχολιασμός Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων

Η Στρατηγική μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) που συνοδεύει το σχέδιο της ΚΥΑ για το ΕΠΣΧΑΑ-ΑΠΕ αποτελεί μια σημαντική προσπάθεια καταγραφής των περιβαλλοντικών δεδομένων που θα υποστούν πιέσεις από τη χωροθέτηση έργων ΑΠΕ. Το διάστημα όμως διαβούλευσης για την ΣΜΠΕ είναι ιδιαίτερος περιοριστικό. Ιδίως, όταν αναφερόμαστε στη μελέτη ενός τόσο μεγάλου έργου όπως είναι το ΕΠΣΧΑΑ-ΑΠΕ. Εκ των πραγμάτων, λοιπόν, δεν μπορεί να σχολιαστεί λεπτομερώς το περιεχόμενο της ΣΜΠΕ, που φαίνεται πάντως να κινείται σε θετική κατεύθυνση. Τα σχόλια του WWF Ελλάς επί της ΣΜΠΕ συνοψίζονται στα παρακάτω:

- 3.1 Η περιβαλλοντική αξιολόγηση όπως αναφέρεται στη ΣΜΠΕ ακολουθεί τη διάκριση των περιοχών σε κατηγορίες (π.χ. ΠΑΠ), με την ίδια άστοχη μεθοδολογία που ακολουθεί και η υποστηρικτική μελέτη. Όπως αναφέραμε και παραπάνω, και εξειδικεύουμε παρακάτω, θεωρούμε ότι η προσέγγιση αυτή δεν πρέπει να αναπαράγεται στην υπό διαμόρφωση Κ.Υ.Α.
- 3.2 Στη ΣΜΠΕ δε φαίνεται να γίνεται συνολική εκτίμηση των επιπτώσεων των ΑΠΕ. Η αξιολόγηση των επιπτώσεων γίνεται ανά κατηγορία ΑΠΕ (αιολικά, μΥΗΕ και άλλα) και όχι συνολικά για την ανάπτυξη των ΑΠΕ στην Ελλάδα. Απουσιάζει, δηλαδή, η αναφορά στη διερεύνηση της αθροιστικής πίεσης από χωροθετήσεις έργων ΑΠΕ σε περιοχές. Παράλληλα λείπουν οι απαραίτητες λεπτομέρειες προσδιορισμού του περιεχομένου των ειδικών ορνιθολογικών και των τυχόν άλλων περιβαλλοντικών μελετών που απαιτούνται κατά τη διαδικασία αδειοδότησης έργων ΑΠΕ.

4. Προτάσεις της ΣΜΠΕ για την κανονιστική πράξη περιβαλλοντικής έγκρισης του πλαισίου (κεφάλαιο 7)

Οι προτάσεις που διατυπώνονται από την ΣΜΠΕ σχετικά με το περιεχόμενο της κανονιστικής πράξης περιβαλλοντικής έγκρισης του πλαισίου, θεωρούνται απόλυτα ορθές και εύστοχες ως προς το περιεχόμενό τους.

Παρ' όλα αυτά, διαφωνούμε με τα όσα αναφέρονται σχετικά με το σημείο θ' της παραγράφου 1 του άρθρου 6. Πράγματι, κάποιες αγροτικές περιοχές υψηλής παραγωγικότητας είναι σημαντικές για την ορνιθοπανίδα, αυτός όμως δεν είναι λόγος για τον εκ των προτέρων χαρακτηρισμό όλων των αντίστοιχων περιοχών ως περιοχή αποκλεισμού. Φαντάζει περιέργος ο χαρακτηρισμός αυτός όταν το ίδιο σχέδιο δεν αποκλείει τις περιοχές ΖΕΠ οι οποίες είναι οι κατεχοχόν περιοχές προστασίας της ορνιθοπανίδας. Θεωρούμε, ότι οι πεδινές αγροτικές περιοχές θα μπορούσαν να συντελέσουν σημαντικά στην εκμετάλλευση του αιολικού και ηλιακού δυναμικού της χώρας, ενώ η ορθή περιβαλλοντική εκτίμηση των επενδύσεων θα μπορούσε να επιφέρει ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων. Σχετικά, προτείνουμε κάποιες παρεμβάσεις στα άρθρα της ΚΥΑ, παρακάτω.

Πέραν του συγκεκριμένου σχολίου, **θεωρούμε επιβεβλημένη την υιοθέτηση όλων των υπόλοιπων προτάσεων της ΣΜΠΕ**. Ειδικότερα σε ότι αφορά την πρόταση για αναδιατύπωση της παρ.3 του άρθρου 6, παραθέτουμε στο επόμενο μέρος κάποια πρόσθετα στοιχεία.

Μέρος Β - Συγκεκριμένες προτάσεις επί του προσχεδίου ΚΥΑ

Εισαγωγή ΚΥΑ

Στο δεύτερο εισαγωγικό μέρος της ΚΥΑ (μέρος ΙΙ) προτείνουμε:

1. Στην παράγραφο 4 να αναφέρεται ο δεσμευτικός στόχος που συμφωνήθηκε στο πρόσφατο Συμβούλιο της ΕΕ, για συνεισφορά κατά 20% των ΑΠΕ στη συνολική ενεργειακή κατανάλωση
2. Στην παράγραφο 9 να προστεθεί ότι η θέσπιση του ειδικού χωροταξικού πλαισίου θα λαμβάνει πάντα υπόψη τις περιβαλλοντικές απαιτήσεις και ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής.
3. Την προσθήκη νέας παραγράφου που θα αναφέρει ότι 'κάθε προσπάθεια ανάπτυξης των ΑΠΕ δεν μπορεί να επιτευχθεί αν δε ληφθούν μέτρα εξοικονόμησης ενέργειας σε όλους τους κλάδους της οικονομίας'
4. Την προσθήκη νέας παραγράφου για τη σημασία διαβούλευσης με τους κατοίκους των περιοχών στις οποίες υπάρχει επενδυτικό ενδιαφέρον για την υλοποίηση έργων ΑΠΕ

Άρθρο 2

Στο άρθρο 2 της ΚΥΑ προτείνεται:

1. **Στην παράγραφο 11**, να συμπεριληφθεί πληρέστερος ορισμός της έννοιας της φέρουσας ικανότητας, ο οποίος να περιλαμβάνει όλες τις κατηγορίες έργων ΑΠΕ και όχι μόνο τις αιολικές εγκαταστάσεις, σύμφωνα με τα όσα αναφέραμε παραπάνω.
2. Στην ίδια παράγραφο, να συμπεριληφθεί η πρόνοια ότι «δεν θα πρέπει να αποκλείονται τυχόν διαφοροποιήσεις στον μέγιστο αριθμό έργων ΑΠΕ που μπορούν να εγκατασταθούν σε μια περιοχή που περιλαμβάνεται στις κατηγορίες του άρθρου 5, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες και τις περιβαλλοντικές συνθήκες κάθε περιοχής». Έτσι θα αποτραπεί η δημιουργία λανθασμένων εντυπώσεων για το μέγιστο αριθμό έργων ΑΠΕ που μπορεί να εγκατασταθούν σε μια περιοχή, και δεν θα υποβιβάζεται ο ρόλος των προβλεπόμενων ΜΠΕ.
3. **Στην παράγραφο 12**, να προστεθεί στον ορισμό των συνοδευτικών εγκαταστάσεων «η κατασκευή και λειτουργία των οποίων υπόκειται στις απαιτήσεις της περιβαλλοντικής αδειοδότησης του έργου».

Άρθρο 3

1. **Στο σημείο α**, προβλέπεται ότι δεν υπάγονται στις ρυθμίσεις του ΕΠΧΣΑΑ-ΑΠΕ οι σταθμοί παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ που εξαιρούνται από την υποχρέωση λήψης άδειας παραγωγής και άδειας εγκατάστασης και λειτουργίας. Αν και γενικά κάτι τέτοιο δεν είναι λανθασμένο, εντούτοις θα πρέπει να υπόκεινται στις διατάξεις της Κ.Υ.Α. οι εγκαταστάσεις που ενδεχομένως να καταλάβουν μεγάλες εκτάσεις γης ή να δημιουργήσουν σημαντικές οχλήσεις. Συνεπώς, θα πρέπει να υπάγονται στους κανόνες του ΕΠΧΣΑΑ-ΑΠΕ τουλάχιστον οι εγκαταστάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 4, παρ. 1, εδάφια ε) και στ) του Ν. 3468/2006, ήτοι ε) οι σταθμοί με εγκατεστημένη ισχύ έως πέντε (5) MWe, που εγκαθίστανται από εκπαιδευτικούς ή ερευνητικούς φορείς, του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα, για όσο χρόνο οι σταθμοί αυτοί λειτουργούν αποκλειστικά για εκπαιδευτικούς ή ερευνητικούς σκοπούς, και στ) οι σταθμοί που εγκαθίστανται από το Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (Κ.Α.Π.Ε.), για όσο χρόνο οι σταθμοί αυτοί λειτουργούν για τη διενέργεια πιστοποιήσεων ή μετρήσεων, και εφόσον πρόκειται για εγκαταστάσεις με ισχύ άνω των 150 KW_{peak} για φ/β και για εγκαταστάσεις με ισχύ άνω των 200 KW σε κάθε άλλη περίπτωση έργων ΑΠΕ.
2. Στο ίδιο σημείο θα πρέπει να αναφερθεί ότι υπάγονται στις διατάξεις της ΚΥΑ και εγκαταστάσεις του άρθρου 4, παρ. 3 του Ν. 3468/2006, εάν οι αυτόνομοι σταθμοί παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ ή ΣΗΘΥΑ οι οποίοι δεν συνδέονται στο Σύστημα ή στο Δίκτυο, υπερβαίνουν την ισχύ των 150 KW_{peak} για φ/β ή την ισχύ των 200 KW σε κάθε άλλη περίπτωση έργων ΑΠΕ

Άρθρο 5

Όπως αναφέραμε και παραπάνω (σημείο 2.4), **θεωρούμε πως ο χαρακτηρισμός των ΠΑΠ δεν πρέπει να γίνεται βάσει της ζήτησης που συγκεντρώνουν εκ μέρους των επενδυτών**, ή έστω να συνυπολογίζεται αυτή στη διαμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου. Το ΕΠΧΣΑΑ-ΑΠΕ αποτελεί ένα εργαλείο ρύθμισης και κανονισμού των επενδυτικών σχεδίων, και άρα επιβάλλεται να προσδιορίζεται και να διαμορφώνεται ανεξάρτητα από τις επενδυτικές προθέσεις. Σε αυτή τη βάση ζητείται η **επανεξέταση των προσδιορισθέντων ΠΑΠ**, χωρίς αναφορά στο επενδυτικό ενδιαφέρον. Εξάλλου, αποτελεί πάγια πεποίθησή μας ότι μια περιοχή θα πρέπει να εξετάζεται ως Περιοχή Καταλληλότητας ή Προτεραιότητας έργων ΑΠΕ στο σύνολό τους, και να μην περιορίζεται ο χαρακτηρισμός αυτός μόνο στην αιολική ενέργεια. Το ΕΠΧΣΑΑ-ΑΠΕ αποτελεί ένα εργαλείο που θα πρέπει να έχει διάρκεια πολλών χρόνων και να μην κατευθύνεται από το βραχυπρόθεσμο επενδυτικό ενδιαφέρον της πιο προσοδοφόρας –προς το παρόν– ανανεώσιμης πηγής ενέργειας (βλ. αιολική ενέργεια)

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η περιοχή του **Νομού Έβρου** η οποία και προκρίνεται ως ΠΑΠ, παρότι αποτελεί μία από τις σημαντικότερες περιοχές για τα πουλιά στην Ευρώπη και περιλαμβάνει δύο Εθνικά Πάρκα με κύριο προστατευτέο αντικείμενο την ορνιθοπανίδα. **Θεωρούμε επιβεβλημένη την εξαίρεση από την ΠΑΠ του συνόλου των περιοχών των δύο Εθνικών Πάρκων καθώς και της ενδιάμεσής τους ζώνης (η οποία θα πρέπει να προσδιορισθεί μετά από ειδική μελέτη) η οποία είναι εξαιρετικής σημασίας για την μετακίνηση των πληθυσμών.**

Ζητούμε επίσης την εισαγωγή ειδικής μνείας στο άρθρο 5, για την **κατάρτιση ειδικών ανανεωμένων χαρτών αιολικού δυναμικού** και δυνατότητας χωροθέτησης ΑΠΕ σε όλες τις κατηγορίες του εθνικού χώρου. Η μέριμνα για τη σύνταξη των ενημερωμένων ειδικών χαρτών, η οποία και είναι απαραίτητη για τον προσδιορισμό των ΠΑΚ στα πλαίσια όσων ορίζονται στο σημείο (β) θα πρέπει να περιλαμβάνεται –με δεσμευτικό χρόνο εκπόνησης– και στο πρόγραμμα δράσης του κεφαλαίου ΣΤ, (άρθρο 22).

Άρθρο 6

1. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 6 προτείνονται τα εξής:

1.1. Προσθήκη πέντε νέων κατηγοριών ζωνών αποκλεισμού:

1.1.1. **Υγροτόπιοι RAMSAR**. Οι εν λόγω 10 περιοχές αποτελούν τους σημαντικότερους υγροτόπους της Ελλάδας και φιλοξενούν οικοσυστήματα εξαιρετικής σημασίας κυρίως για τα πουλιά. Σημειώνεται δε ότι με την εξαίρεση του Δέλτα Έβρου, οι υπόλοιποι υγροτόπιοι Ραμσάρ δεν αποτελούν Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας, σύμφωνα με το ΕΠΧΣΑΑ-ΑΠΕ.

1.1.2. **Δάση και κηρυγμένες αναδασωτέες Εκτάσεις**. Όπως προτείνεται στην Στρατηγική Μελέτη Επιπτώσεων

1.1.3. **Παράκτιοι Υγρότοποι υψηλής οικολογικής αξίας**, όπως προσδιορίζονται από τις καταγραφές του ΕΚΒΥ (1994) και του WWF Ελλάς (2007).

1.1.4. **Εθνικά Πάρκα**. Σε όποια η εγκατάσταση αιολικών δεν προβλέπεται ρητά στις ΚΥΑ ίδρυσής τους, καθώς και σε όποια δεν έχουν ολοκληρωθεί ακόμα οι σχετικές ΚΥΑ και μέχρι έγκρισής τους.

1.1.5. **Περιοχές του δικτύου NATURA**. Όταν οι Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες τους ορίζουν ρητά ότι θα πρέπει να αποφευχθεί η εγκατάσταση αιολικών πάρκων.

Σημειώνεται ότι ακόμα και με τον αποκλεισμό των τύπων περιοχών που περιγράφηκαν παραπάνω, ιδιαίτερα αν συνδυαστεί με την απελευθέρωση των αγροτικών ζωνών υψηλής παραγωγικότητας, όπως περιγράφεται παρακάτω, η Ελλάδα μπορεί να πετύχει το στόχο του Νόμου 3468/2006 για συμμετοχή των ΑΠΕ κατά 29% στην ακαθάριστη κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας της χώρας έως το 2020.

1.2. Για όλες τις περιοχές αποκλεισμού να υπάρχει ξεκάθαρη μνεία για την ανάγκη θέσπισης και ελάχιστων αποστάσεων από τις ζώνες αποκλεισμού, όπως αναλύεται στο παράρτημα 2.

- 1.3. Η παροχή διευκρινίσεων στο σημείο (ζ) σχετικά με τις ατύπως διαμορφωμένες τουριστικές και οικιστικές περιοχές. Για παράδειγμα, ένα αυθαίρετο κτίσμα δεν μπορεί να θεωρηθεί ως ατύπως διαμορφωμένη τουριστική περιοχή.
- 1.4. Απαλοιφή του σημείου (θ) που χαρακτηρίζει τις αγροτικές περιοχές υψηλής παραγωγικότητας ως ζώνες αποκλεισμού. Θεωρούμε πως η σχετική νομοθεσία που προβλέπει τον αποκλεισμό των εν λόγω περιοχών από τη χωροθέτηση άλλων μη-αγροτικού χαρακτήρα χρήσεων θα πρέπει να αλλάξει. Εν πάση περιπτώσει, όπως προβλέπεται στο άρθρο 37 του Ν. 2945/2001 «Εθνικό σύστημα προστασίας της αγροτικής δραστηριότητας και άλλες ρυθμίσεις θεμάτων αρμοδιότητας του Υπουργείου Γεωργίας», η χωροθέτηση εγκαταστάσεων ΑΠΕ σε αγροτικές εκτάσεις υψηλής παραγωγικότητας είναι εφικτή, αρκεί να εξασφαλιστεί η σύμφωνη γνώμη του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης. Προτείνεται επίσης, η ένταξη νέας παραγράφου στο άρθρο 6, όπου να προσδιορίζεται ότι της χωροθέτησης αιολικών πάρκων στις πεδινές αγροτικές περιοχές υψηλής παραγωγικότητας, θα πρέπει να προηγείται μελέτη αποτίμησης της σημαντικότητας του χώρου για την ορνιθοπανίδα. Τα αποτελέσματα της μελέτης θα καθορίσουν αν η περιοχή υψηλής παραγωγικότητας θα αποτελέσει περιοχή αποκλεισμού ή όχι.
- 1.5. Απαλοιφή του σημείου (ι) που θεωρεί ως ζώνες αποκλεισμού τις λατομικές, μεταλλευτικές και εξορυκτικές περιοχές. Θεωρούμε ότι οι ζώνες αυτές δεν θα πρέπει να θεωρούνται εκ των προτέρων ζώνες αποκλεισμού. Αντιθέτως, σε αυτές θα μπορούσαν να χωροθετηθούν εγκαταστάσεις ΑΠΕ με την επιφύλαξη των αποτελεσμάτων σχετικών περιβαλλοντικών μελετών και μελετών ασφαλείας. Στα πλαίσια της αδειοδότησης εγκατάστασης έργων ΑΠΕ σε τέτοιες περιοχές και αφού προηγηθεί θετική περιβαλλοντική αδειοδότηση, θα μπορούσε να υπάρξει πρόβλεψη για τον περιορισμό του χρονικού διαστήματος εκμετάλλευσης του έργου ΑΠΕ ώστε να μην περιοριστούν οι οποιοσδήποτε μελλοντικές προοπτικές εκμετάλλευσης των πεδίων
- 1.6. Να προσδιοριστούν (σε ειδικό παράρτημα) οι άλλες περιοχές ή ζώνες του εδαφίου ια) που υπάγονται σε ειδικό καθεστώς χρήσεων γης, ώστε οι πολίτες και οι επενδυτές να γνωρίζουν επακριβώς σε ποιες περιοχές αναφέρεται το συγκεκριμένο εδάφιο

Συνοπτικά λοιπόν, σύμφωνα με το WWF Ελλάς, οι φυσικές περιοχές, οι οποίες θα έπρεπε εκ προοιμίου να αποκλείονται από τη χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων για περιβαλλοντικούς λόγους είναι οι εξής:

- Υγροτόποι Ραμσάρ (το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής) και τα Εθνικά Πάρκα που τους περικλείουν
 - Πυρήνες Εθνικών Δρυμών, κηρυγμένων μνημείων της φύσης και αισθητικών δασών, καθώς και ζώνες απόλυτου προστασίας της φύσης των Εθνικών Πάρκων.
 - Εθνικά Πάρκα στις ΚΥΑ ίδρυσης των οποίων δεν αναφέρεται ρητά η δυνατότητα εγκατάστασης αιολικών πάρκων, καθώς και Εθνικά Πάρκα, οι ΚΥΑ των οποίων δεν έχουν εγκριθεί ακόμα.
 - Παράκτιοι υγρότοποι υψηλής οικολογικής σημασίας, σύμφωνα με τις καταγραφές του ΕΚΒΥ και του WWF Ελλάς
 - Οικότοποι προτεραιότητας και ζώνη κατ' ελάχιστο 100 μ. περιμετρικά αυτών
 - Περιοχές απόλυτης προστασίας και προστασίας της φύσης (κατά τις διατάξεις των άρθρων 19 παρ. 1 και 2 και 21 του ν. 1650/1986)
 - Δάση και κηρυγμένες αναδασωτές εκτάσεις, σύμφωνα με τις προτάσεις της ΣΜΠΕ
 - Περιοχές του δικτύου NATURA, οι εγκεκριμένες Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες των οποίων ορίζουν ρητά ότι θα πρέπει να αποφευχθεί η εγκατάσταση αιολικών πάρκων.
2. Στην παράγραφο 2 του άρθρου 6, επιβάλλεται να προσδιορισθεί συγκεκριμένα η υποχρέωση περιβαλλοντικής αδειοδότησης των συνοδευτικών έργων από κοινού με τη διαδικασία αδειοδότησης της κύριας επένδυσης. Όπως ορίζεται από τη νομοθεσία, οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις των έργων θα πρέπει να συνυπολογίζονται και τα συνοδευτικά έργα.
 3. Στην παράγραφο 3 του άρθρου 6, και σε απόλυτη συνάρτηση με τα όσα προτείνονται από την ΣΜΠΕ, προτείνεται:
 - 3.1. Να προσδιορισθεί ως ελάχιστη διάρκεια της προβλεπόμενης ορνιθολογικής μελέτης το ένα ημερολογιακό έτος.

- 3.2. Να εκφραστεί ξεκάθαρα η ρητή υποχρέωση του επενδυτή να χρηματοδοτεί κατάλληλο πρόγραμμα παρακολούθησης των επιπτώσεων της λειτουργίας του αιολικού πάρκου στην ορνιθοπανίδα, για τουλάχιστον 1 χρόνο μετά την εγκατάστασή του.
 - 3.3. Να εκφραστεί ξεκάθαρα η υποχρέωση του επενδυτή να προχωρήσει σε αποξήλωση συγκεκριμένων ανεμογεννητριών στην περίπτωση που καταγραφούν σημαντικές επιπτώσεις (σημειώνεται ότι η εμπειρία δείχνει ότι οι επιπτώσεις στην ορνιθοπανίδα συνήθως προκαλούνται από συγκεκριμένες ανεμογεννήτριες μέσα σε κάποιο αιολικό πάρκο).
 - 3.4. Να υπάρξει σαφής σύνδεση των δύο παραπάνω σημείων με το σημείο Β.1 του άρθρου 22 του κεφαλαίου ΣΤ, έτσι ώστε να προσδιοριστεί ο αρμόδιος φορέας παρακολούθησης των συγκεκριμένων υποχρεώσεων και συγκέντρωσης της παραγόμενης από την παρακολούθηση πληροφορίας.
4. Στην παράγραφο 4 του άρθρου 6, προτείνεται η ένταξη δύο νέων σημείων 4.γ και 4.δ, όπου:
- 4.1. Θα γίνει ειδική μνεία στις πιθανές επιπτώσεις των συνοδευτικών υποδομών μεταφοράς ρεύματος (πυλώνες και καλώδια) στην ορνιθοπανίδα στις περιοχές ΖΕΠ, με συγκεκριμένη αναφορά στο σημείο Γ.2 του άρθρου 22 του κεφαλαίου ΣΤ. Σημειώνεται ότι τα καλώδια μεταφοράς ρεύματος αποτελούν σημαντικό παράγοντα θνησιμότητας των πουλιών και ιδίως των μεγαλόσωμων, όπως τα αρπακτικά, λόγω πρόσκρουσης και ηλεκτροπληξίας. Συνεπώς θα πρέπει, αναλόγως του τοπικού ανάγλυφου το ρεύμα να μεταφέρεται με τη χρήση ειδικών πυλώνων και συρμάτων που μειώνουν τις επιπτώσεις πρόσκρουσης και ηλεκτροπληξίας.
 - 4.2. Θα γίνει ειδική μνεία στην ανάγκη υλοποίησης μέτρων αποκατάστασης μετά την κατασκευή των συνοδών έργων και ειδικότερα την ανάγκη περιφρούρησης της πρόσβασης μέσω του οδικού δικτύου που θα έχει αναπτυχθεί. Εδώ υπάρχει επίσης ανάγκη σαφούς σύνδεσης με το σημείο Γ.2 του άρθρου 22 του κεφαλαίου ΣΤ.

Άρθρο 10

Οι θαλάσσιες περιοχές και οι ακατοίκητες νησίδες δεν πρέπει να θεωρούνται εκ προοιμίου ως χώροι μηδενικής περιβαλλοντικής όχλησης. Αντιθέτως, σε πολλές τέτοιες νησίδες έχουν καταγραφεί πλούσια ποικιλία και μοναδικά είδη χλωρίδας και πανίδας, ή ενώ συχνά τέτοιες περιοχές χρησιμοποιούνται ως μεταναστευτικά περάσματα ή περιοχές αναπαραγωγής. Ως εκ τούτου, ο νομοθέτης οφείλει να λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα για τη διατήρηση των ειδών. Η χωροθέτηση ΑΠΕ σε θαλάσσιο χώρο και ακατοίκητες νησίδες θα πρέπει να ακολουθεί καλές περιβαλλοντικές πρακτικές. Έτσι προτείνεται:

1. Στα κριτήρια χωροθέτησης αιολικών στο θαλάσσιο χώρο να προστεθεί ρητή αναφορά για εξαίρεση περιοχών που διαθέτουν σημαντικά είδη χλωρίδας και πανίδας που δύναται να απειληθούν.
2. Να προστεθεί στα κριτήρια χωροθέτησης αιολικών σε ακατοίκητες νησίδες, αναφορά για την εκπόνηση ορνιθολογικής μελέτης στα πρότυπα των περιοχών ΖΕΠ

Άρθρο 11

1. Στο άρθρο 11, θεωρούμε απαραίτητη την ύπαρξη συγκεκριμένης αναφοράς στην παρακολούθηση των επιπτώσεων για τουλάχιστον έναν χρόνο μετά την εγκατάσταση του αιολικού πάρκου, σύμφωνα με τα παραπάνω, αλλά και με ξεκάθαρη αναφορά στο σημείο Β.1 του άρθρου 22 του κεφαλαίου ΣΤ.

Άρθρο 13

1. Στο άρθρο 13, θεωρούμε ότι θα έπρεπε να γίνει ιδιαίτερη μνεία και να ενισχύεται η δυνατότητα εκμετάλλευσης του υδάτινου δυναμικού των υφιστάμενων υποδομών διαχείρισης υδάτων (δίκτυα μεταφοράς, μικροί ταμιευτήρες, αρδευτικά δίκτυα, κοκ). Αν και το δυναμικό είναι συνήθως μικρότερο

σε αυτές τις υποδομές, αντισταθμίζεται από τις μηδενικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Άλλωστε υπάρχει εκτεταμένη σχετική εμπειρία από αντίστοιχα έργα της ΕΥΔΑΠ.

Άρθρο 14

1. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 14, θα πρέπει να προστεθούν έξι κατηγορίες περιοχών αποκλεισμού, ως παρακάτω:
 - 1.1. Υγροτόπων Ραμσάρ και τα Εθνικά Πάρκα που τους περιβάλλουν.
 - 1.2. Περιοχές του δικτύου NATURA, οι εγκεκριμένες Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες των οποίων ορίζουν ρητά ότι θα πρέπει να αποφευχθεί η εγκατάσταση αιολικών πάρκων.
 - 1.3. Εθνικά Πάρκα, στις ΚΥΑ ίδρυσης των οποίων δεν αναφέρεται ρητά η δυνατότητα υδροηλεκτρικών εγκαταστάσεων, καθώς και Εθνικά Πάρκα οι ΚΥΑ των οποίων δεν έχουν εγκριθεί ακόμα.
 - 1.4. Παράκτιοι υγρότοποι υψηλής οικολογικής σημασίας σύμφωνα με τις καταγραφές του ΕΚΒΥ και του WWF Ελλάς
 - 1.5. Περιοχές με άθικτη παραποτάμια βλάστηση και/ή οικότοποι ενδημικών ειδών
 - 1.6. Συστήματα επιφανειακών υδάτων υψηλής ή/ και καλής οικολογικής κατάστασης, σύμφωνα με την Οδηγία Πλαίσιο για το Νερό (2000/60/ΕΚ και ν. 3199/2003)

Άρθρο 15

1. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 15, απαιτείται ειδική αναφορά στον προσδιορισμό της φέρουσας ικανότητας σε επίπεδο λεκάνης απορροής ποταμού ή/και υδατικού διαμερίσματος, όπως ορίζεται από την Οδηγία πλαίσιο για το νερό (2000/60/ΕΚ και ν. 3199/2003)
2. Στο σημείο (ι) της παραγράφου 3 του άρθρου 15, απαιτείται ειδική αναφορά στον προσδιορισμό των συνολικών και συσσωρευτικών επιπτώσεων στα πλαίσια του σχεδίου διαχείρισης λεκάνης απορροής, όπως ορίζεται από την Οδηγία πλαίσιο για το νερό και το ν. 3199/2003
3. Προτείνεται η συμπερίληψη των 4 προτάσεων της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για τα σημεία η, θ, β και γ της παραγράφου 3 του άρθρου 15.

Άρθρο 16

1. Στην παράγραφο 3 του άρθρου 16 απαιτείται συγκεκριμένη μνεία στην υποχρέωση εκτίμησης των επιπτώσεων των συνοδευτικών έργων στα πλαίσια της ίδιας μελέτης και διαδικασίας με το κύριο έργο. Όπως ορίζεται από την νομοθεσία, οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις των έργων θα πρέπει να συνοψολογίζουν και τα συνοδευτικά έργα.

Άρθρο 17

1. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 17, προτείνεται η απαλοιφή του προσδιορισμού «άγονες» και ο χαρακτηρισμός ως εν δυνάμει περιοχών προτεραιότητας και των πεδινών αγροτικών περιοχών.
2. Οι γεωργικές γαίες υψηλής παραγωγικότητας -σε συνέχεια των όσων υποστηρίζει το WWF Ελλάς για το άρθρο 6-, δεν πρέπει να αποτελούν εκ των προτέρων περιοχές αποκλεισμού στο άρθρο 17. Ακολούθως προτείνεται η ένταξη νέας παραγράφου στο άρθρο 17, όπου να προσδιορίζεται ότι της χωροθέτησης εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης της ηλιακής ενέργειας στις πεδινές αγροτικές περιοχές υψηλής παραγωγικότητας, θα πρέπει να προηγείται σύντομη μελέτη αποτίμησης της σημαντικότητας του χώρου για την ορνιθοπανίδα.

Άρθρο 18

Οι συνολικές επιπτώσεις της παραγωγής βιομάζας στη βιοποικιλότητα των αγροτικών γαιών εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το είδος των φυτών που πρόκειται να καλλιεργηθούν και από το είδος της χρήσης γης που θα αντικαταστήσουν. Μέρος, όμως, μιας στρατηγικής ανάπτυξης της ενέργειας από βιομάζα θα έπρεπε να περιλαμβάνει ένα χωροταξικό σχέδιο στο οποίο θα αναγνωρίζονταν οι πιθανές περιοχές στις οποίες θα ήταν δυνατή η ανάπτυξη της βιομάζας και θα συνοδεύεται και με κατευθυντήριες οδηγίες βέλτιστων πρακτικών, συμπεριλαμβανομένων και περιβαλλοντικών κριτηρίων. Αποτελεί απαίτηση μάλιστα της ΕΕ, ο ορθός περιβαλλοντικά τρόπος καλλιέργειας ενεργειακών φυτών ή δένδρων. Στο συγκεκριμένο ΕΠΧΣΑΑ-ΑΠΕ, όμως, δεν υπάρχει καμιά αναφορά στην καλλιέργεια ενεργειακών φυτών ή δένδρων.

1. Προτείνεται η προσθήκη στο άρθρο 18 επιπλέον κανόνων χωροθέτησης καλλιεργειών ενεργειακών φυτών ή δένδρων, όπου θα αναφέρονται οι περιοχές καλλιέργειας τέτοιων φυτών, οι περιβαλλοντικές συνθήκες που πρέπει να πληρούνται, καθώς και οι τυχόν ζώνες αποκλεισμού. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η παραγωγή βιομάζας από ειδικές καλλιέργειες απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή, καθώς η τυχόν λανθασμένη επιλογή συγκεκριμένων καλλιεργειών και η ελλιπής περιβαλλοντική προστασία και διαχείριση των υδάτινων αποθεμάτων μπορεί να οδηγήσει σε ανεξέλεγκτες και εξαιρετικά επιζήμιες καταστάσεις. Η χωροθέτηση καλλιεργειών θα πρέπει να στηριχθεί σε χωροταξικό πλαίσιο που πρέπει να περιληφθεί στις δράσεις του άρθρου 22.

Άρθρο 20

Η εναρμόνιση των περιφερειακών πλαισίων χωροταξικού σχεδιασμού και αειφόρου ανάπτυξης αποτελεί βασική συνθήκη για την έγκαιρη και ομαλή εφαρμογή των αρχών του ΕΠΧΣΑΑ-ΑΠΕ. Επομένως, η εναρμόνιση λαμβάνοντας υπόψη τα όσα θέτονται στην παρ. 2 του άρθρου 20 βρίσκει απολύτως σύμφωνο το WWF Ελλάς. Θα πρέπει όμως να υπάρξει ένα δεσμευτικό χρονικό διάστημα στο οποίο θα γίνει η εναρμόνιση. Προτείνεται:

1. Η ρητή αναφορά σε δεσμευτικό χρονικό διάστημα, π.χ. έως το 2009, μέσα στο οποίο θα εναρμονιστούν τα περιφερειακά πλαίσια.
2. Επιπλέον στο σημείο β της παρ. 2 του άρθρου 20 θα πρέπει να αναφέρεται η δυνατότητα -σε περίπτωση που σε κάποιο περιφερειακό πλαίσιο περιέχονται ρυθμίσεις που έρχονται σε αντίθεση με το ΕΠΧΣΑΑ-ΑΠΕ- να παρέχονται οι σχετικές διευκρινίσεις για τον λόγο που συμβαίνει αυτό και κατά κρίση να αποφασίζεται στο Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξικού Σχεδιασμού αν οι διευκρινίσεις είναι επαρκείς, και επομένως αν μπορεί να συνεχίσουν να υφίστανται οι περιφερειακές ρυθμίσεις.
3. Προσθήκη νέας παραγράφου (3), η οποία θα προσδιορίζει τον μηχανισμό εναρμόνισης του ΕΠΧΣΑΑ-ΑΠΕ με τα λοιπά, υπό προετοιμασία, ΕΠΧΣΑΑ. Σύμφωνα με τα όσα αναφέρθηκαν παραπάνω (σημείο 2.2).

Άρθρο 21

1. Στην παραγράφο 2 του άρθρου 21, επιβάλλεται η εξαίρεση από την τροποποίηση του σχετικού π.δ. των περιοχών των υγροτόπων Αλυκής Ψιλής Άμμου, Μεσοκάμπου, Έλους Γλυφάδας και Λιμνών Αεροδρομίου Γλυφάδας. Και οι τέσσερις υγροτοπικές περιοχές, οι οποίες και έχουν καταγραφεί πρόσφατα από το WWF Ελλάς, περιλαμβάνονται στη ΖΟΕ και είναι εξαιρετικής σημασίας για την ορνιθοπανίδα.
2. Στην παραγράφο 4 του άρθρου 21, επιβάλλεται η εξαίρεση από την τροποποίηση του σχετικού π.δ. των περιοχών των υγροτόπων Έλους Καμαρών και Έλους Φάρων. Και οι δύο υγροτοπικές περιοχές, οι οποίες και έχουν καταγραφεί πρόσφατα από το WWF Ελλάς, περιλαμβάνονται στη ΖΟΕ και είναι εξαιρετικής σημασίας για την ορνιθοπανίδα.

Άρθρο 22

1. Στα μέτρα και δράσεις θεσμικού χαρακτήρα (σημείο Α) προτείνεται η ένταξη νέας αναφοράς στην ανάγκη εκπόνησης χωροταξικού πλαισίου για την καλλιέργεια ενεργειακών φυτών και δένδρων, όπως σχολιάστηκε και παραπάνω
2. Στο σημείο Β.1 του άρθρου 22, προτείνεται η πρόσθεση συγκεκριμένης αναφοράς σχετικής με την παρακολούθηση των επιπτώσεων στην ορνιθοπανίδα των αιολικών πάρκων (και συνοδευτικών υποδομών) που λειτουργούν εντός των ΖΕΠ, και την επιβολή σχετικών επανορθωτικών μέτρων όπου απαιτείται, συμπεριλαμβανομένων και των πιθανών μέτρων απεγκατάστασης (βλ. σημείο 3.2 παραπάνω)
3. Στα μέτρα και δράσεις του Β κεφαλαίου (διοικητικού-οργανωτικού χαρακτήρα) να προβλεφθεί πρόγραμμα ενημέρωσης και διαβούλευσης με τους κατοίκους περιοχών που υπάρχει έντονο ενδιαφέρον εγκατάστασης έργων ΑΠΕ.
4. Στο κεφάλαιο Β προτείνεται η ένταξη προγράμματος εφαρμογής καινοτόμων τεχνολογιών ΑΠΕ, ώστε να βελτιωθεί η διάχυση της τεχνογνωσίας, να αυξηθεί η αποδοτικότητα των τεχνολογιών ΑΠΕ και να τονωθεί η επιχειρηματική δραστηριότητα της χώρας σε θέματα παραγωγής νέων τεχνολογιών
5. Στο ίδιο κεφάλαιο, προτείνεται η ένταξη ειδικού σχεδίου προσαρμογής της χώρας στην κλιματική αλλαγή. Μέσα από το σχέδιο αυτό θα φανούν οι ανάγκες και τα πιθανά προβλήματα της χώρας, θα δοθούν λύσεις για την έγκαιρη και βέλτιστη προσαρμογή της χώρας και θα αναδειχθεί η σημασία των ΑΠΕ
6. Στο σημείο Γ.2 του άρθρου 22 προτείνονται τα ακόλουθα:
 - 6.1. Την πρόσθεση στους αρμόδιους φορείς και του ΥΠΕΧΩΔΕ και του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ως καθ' ύλην αρμόδιους για τη διαχείριση και προστασία των βιοτόπων και των ειδών της άγριας πανίδας.
 - 6.2. Την προσθήκη ειδικής μνείας στη μελέτη των συνοδευτικών υποδομών μεταφοράς ρεύματος και τη διατύπωση τεχνικών προδιαγραφών για τη μείωση των επιπτώσεων στην ορνιθοπανίδα
 - 6.3. Την προσθήκη ειδικής μνείας στη μελέτη των αναγκαίων μέτρων αποκατάστασης μετά τα κατασκευαστικά έργα, και ειδικότερα στα μέτρα ελέγχου της πρόσβασης μέσω του δικτύου προσπέλασης.
7. Στο σημείο Γ.3 του άρθρου 22, δεν είναι ξεκάθαρο εάν προβλέπεται η διάνοιξη των τοπικών δικτύων προσπέλασης πριν ή μετά από τη χωροθέτηση των επενδύσεων αιολικών πάρκων. Επιβάλλεται η διάνοιξη των δρόμων αυτών να έπεται της έγκρισης των περιβαλλοντικών όρων της κάθε επένδυσης, οι οποίοι άλλωστε θα αφορούν και τα συνοδευτικά έργα (βλ. σημείο 4.1 παραπάνω), και σχετικά θα πρέπει να προσδιορίζεται στο παρόν σημείο. Αντίστοιχα θα πρέπει να υπάρχει συγκεκριμένη μνεία στα έργα αποκατάστασης και τα μέτρα ελέγχου της πρόσβασης, σε συνδυασμό με τα όσα αναφέρονται στο σημείο 6.15 παραπάνω.

Σε κάθε περίπτωση, οι δράσεις και τα προγράμματα που περιλαμβάνονται στο άρθρο 22 θα πρέπει να έχουν δεσμευτικούς χρόνους υλοποίησης και σίγουρα η καταληκτική ημερομηνία παράδοσης όλων των επιμέρους δράσεων δεν πρέπει να υπερβεί την 31^η Δεκεμβρίου 2010.

Άρθρο 23 παράρτημα V

1. Προτείνεται η προσθήκη νέου σημείου στην παράγραφο Β, όπου θα αναφέρεται ρητά ότι στα ελεγκτέα στοιχεία κατά την έκδοση γνωμοδότησης της αρμόδιας περιβαλλοντικής αρχής επί της ΠΠΕΑ θα περιλαμβάνονται οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις που προκύπτουν.

Άρθρο 26

Σχετικά με τις υφιστάμενες άδειες παραγωγής, το WWF Ελλάς εκτιμά πως για να καταστεί λειτουργικό και όχι εξωπραγματικό το ΕΠΣΧΣΑΑ-ΑΠΕ, θα πρέπει να ακολουθηθούν οι διαδικασίες που προβλέπονται στο ΕΠΧΣΑΑ-ΑΠΕ.

1. Προτείνεται το ΕΠΣΧΑΑ-ΑΠΕ να έχει αναδρομική ισχύ και οι διατάξεις του να εφαρμοστούν τόσο στις υφιστάμενες νομίμως εκδοθείσες άδειες παραγωγής ενέργειας, όσο και στις εγκεκριμένες άδειες που αφορούν περιοχές αποκλεισμού.
2. Προτείνεται η δημιουργία νέας παραγράφου στο άρθρο 26, σύμφωνα με την οποία θα προβλέπεται αναθεώρηση του Ειδικού Χωροταξικού και της σχετικής ΚΥΑ, σε διάστημα 6 ετών μετά την έναρξη ισχύος, όπου θα συνυπολογιστεί ο βαθμός προόδου, οι τυχόν νέες τεχνολογίες, και οι εμπειρικές παρατηρήσεις και δυσκολίες εφαρμογής του παρόντος Ειδικού πλαισίου